

بررسی بافت شناسی اندومتريت در گاوهای شیری

بهاره دولت خواه*، حمیدرضا رحمانی، امیرحسین مهدوی، محمدعلی ادريس، محمد خوروش و محسن رحیمی

دانشگاه صنعتی اصفهان

* نویسنده مسئول: بهاره دولت خواه، دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشکده کشاورزی، گروه علوم دامی.

dolatkhah_bahareh@yahoo.com

چکیده

بیوپسی اندومتريال از جمله روشهای تشخیص و درجه بندی اندومتريت بر اساس نوع و میزان تغییرات پاتولوژیک بافت رحم می باشد. هدف پژوهش حاضر، بررسی مقایسه ای اینگونه تغییرات بافتی در رحم گاوهای سالم و مبتلا به اندومتريت بود. در ابتدا دستگاه تولیدمثلی چند گاو حذفی از کشتارگاه جمع آوری شد. این گاوها با توجه به دلایل حذف از گله، در دو گروه شاهد ($n=9$) و اندومتريتی ($n=9$)، طبقه بندی شدند. مدت کوتاهی پس از جمع آوری نمونه ها، برش هایی به ابعاد 1×1 سانتی متر از بخش میانی بدنه و شاخ بزرگتر رحم تهیه، تثبیت و به روش H&E رنگ آمیزی گردید. نمونه های مذکور با میکروسکوپ نوری و بزرگنمایی $\times 400$ بررسی شدند. پردازش آماری داده ها به کمک نرم افزار SAS 9.1 و رویه GLM انجام گردید. نتایج این پژوهش نشان دهنده افزایش معنی دار قطر اندومتريوم ($P=0/005$)، نمره پراکندگی غدد ($P=0/04$)، درصد نواحی فیبروتیک ($P=0/04$) و میزان نفوذ نوتروفیل ها ($P=0/04$) در اندومتريوم و کاهش معنی دار درجه انسجام سلولی غدد ($P=0/001$) و شدت رنگ پذیری اجزای بافت ($P=0/008$) در بافت اندومتر گاوهای مبتلا بود. تفاوت معنی داری از نظر تعداد عروق خونی، میزان فضاهای نکروزه بافتی ($P=0/07$) و درجه انسجام اپیتلیوم بین گاوهای سالم و مبتلا دیده نشد. به علاوه، تفاوت معنی داری بین شاخص های بافتی مذکور در بدنه و شاخ رحم وجود نداشت. تفاوت آشکار ویژگی های بافتی رحم بین گاوهای سالم و مبتلا، نشان داد که بیوپسی اندومتريال ابزار دقیق و موثری برای تشخیص اندومتريت است.

واژگان کلیدی: اندومتريت، بافت شناسی، بیوپسی اندومتريال، گاو شیری

مقدمه

آلودگی باکتریایی رحم، در ۹۰ تا ۱۰۰٪ گاوهای شیری تازه زاده دیده می شود. پس از گذشت ۳ هفته از زایش، به واسطه فرآیند بازگشت رحمی و فعالیت سیستم ایمنی، جمعیت باکتری ها رو به کاهش می -گذارد. اما در ۱۰ تا ۳۰ درصد موارد، آلودگی باکتریایی بیش از ۳ هفته ادامه یافته و موجب بروز اندومتريت (التهاب درونی ترین لایه رحم یا اندومتريوم) می شود [۳، ۵ و ۹]. اندومتريت بالینی، بیماری فاقد علائم سیستمیک (مانند تب) می باشد که با وجود ترشح چرکی یا موکوسی چرکی رحم، به ترتیب بعد از روزهای ۲۱ یا ۲۶ پس از زایش، مشخص می شود [۱، ۶ و ۹]. در اندومتريت تحت بالینی که التهاب مزمن رحم بدون علائم بالینی بیماری رحمی است، ترشحات رحمی دیده نمی شود [۱]. کاهش تولید شیر، ایجاد اختلال در فعالیت تخمدانی، کاهش نرخ گیرایی، کاهش نرخ آبستنی، افزایش روزهای باز و افزایش احتمال حذف از عوارض متعاقب این بیماری هستند، از این رو تشخیص و درمان بهنگام اندومتريت می تواند از زیان های اقتصادی ناشی از آن بکاهد. بررسی رحم با استفاده از لمس رکتال یا اولتراسونوگرافی، واژینوسکوپی، کشت مایعات رحمی، سایتولوژی ترشحات واژن و بیوپسی اندومتريال از جمله روشهای